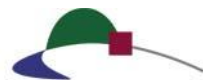

Quickscan flora en fauna

N302, Meervelderweg

Eelerwoude

kleurt het landelijk gebied

Quickscan flora en fauna

N302, Meervelderweg

Concept

Versie 1

Opdrachtgever

Provincie Gelderland
T.a.v. de heer W. De Hoog
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P6284.246
Datum: 17-11-2016
Projectleider: Jac Hakkens
Opgesteld: Vincent de Lenne
Gecontroleerd: Jac Hakkens

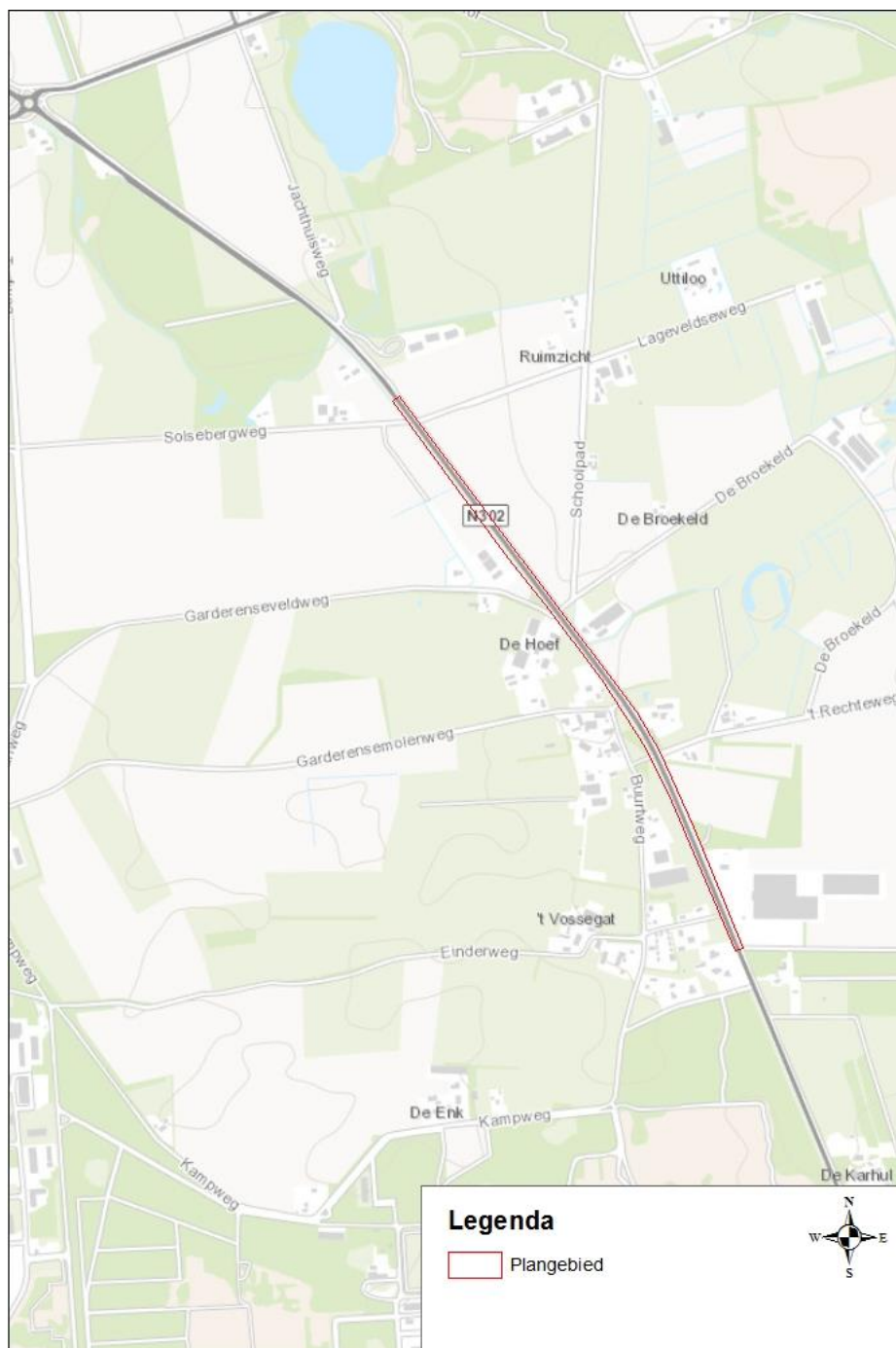
Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	6
3	NATUURWETGEVING	8
3.1	Flora- en faunawet beschermt dieren en planten	8
3.2	Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998	10
3.3	Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur	11
3.4	Rode lijst	11
3.5	Nieuwe Wet Natuurbescherming	12
4	METHODE	13
4.1	Bureauonderzoek	13
4.2	Terreinbezoek	14
5	BESCHERMDE SOORTEN	15
5.1	Planten en (korst)mossen	15
5.2	Zoogdieren	15
5.3	Vogels	19
5.4	Amfibieën en reptielen	21
5.5	Vissen	21
5.6	Beschermde soorten ongewervelden	22
6	BESCHERMDE GEBIEDEN – NATURA 2000	23
6.1	Natura 2000-gebieden	23
6.2	Instandhoudingsdoelen Veluwe	24
6.3	Habitats en habitatsoorten	27
6.4	Effecten	30
6.5	Conclusies	30
7	CONCLUSIE EN VERVOLG	31
7.1	Rekening houden met vogels	31
7.2	Zorgplicht en zorgvuldig handelen	32
7.3	Uitvoerbaarheid van de plannen	32
7.5	Geldigheid onderzoek	32
	LITERATUURLIJST	34

Afbeelding 1. Ligging plangebied

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

In verband met reconstructiewerkzaamheden aan de N302 ter hoogte van Meerveld, is een toetsing aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Daarbij wordt tijdens een bureauonderzoek en veldbezoek aan de hand van aanwezige terreintypen en waarnemingen van soorten ingeschat welke beschermde planten- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen plannen en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft de huidige situatie en de voorgestane ontwikkeling. Op basis van deze informatie is voorliggende toets uitgevoerd. Hoofdstuk 3 geeft een beknopte beschrijving van de natuurwetgeving en –beleid. De gehanteerde methodiek is beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten verwacht worden, wat de effecten van de ontwikkeling op deze soorten zijn en of een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk is. Hoofdstuk 6 gaat in op de effecten op beschermde Natuurbeschermingswet 1998 gebieden. Hoofdstuk 7 geeft de conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van hoofdstuk 2 en de conclusie in hoofdstuk 7.

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied omvat de N302 ter hoogte van Meerveld. Het plangebied is gelegen in een kleinschalig agrarisch landschap omringd door bossen en heidevelden van de Veluwe. Het noordelijke stuk van het tracé bestaat uit een open agrarische gebied waar de gronden deels in gebruik zijn bij een boomkweker. Het overige deel van het plangebied bestaat uit een kleinschalig landschap met boerderijen langs het tracé. Hier zijn veel groenstructuren als bosjes, singel en houtwallen langs het tracé aanwezig. Hierbij gaat het voornamelijk om zomereiken en beuken waaronder enkele forse exemplaren. Verlichting beperkt zich hoofdzakelijk tot de aanliggende erven. De afwateringssloten langs het tracé zijn slechts beperkt watervoerend.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Ter hoogte van het plangebied zullen reconstructiewerkzaamheden plaatsvinden. Langs een deel van het tracé ter hoogte van de N302 zal een parallelrijbaan aangelegd worden. De overige voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het verwijderen van enkele bushaltes, aanbrengen van enkele inritten, aanleg van enkele sloten, het verwijderen en verleggen van duikers, en andere kleine werkzaamheden zoals het aanbrengen van asfalt, aanbrengen betonverharding, het aanbrengen van een plateau etc. In het kader van de werkzaamheden zullen enkele bomen (29) gekapt worden, met name ter hoogte van het Rechtewegje. In bijlage 1 is de inrichtingsschets opgenomen.

Afbeelding 2. Foto's – impressie plangebied

3

NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door de Ecologische hoofdstructuur, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.1 Flora- en faunawet beschermt dieren en planten

De Flora- en faunawet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen en de dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese afspraken toekomt. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten. Voor meer informatie inzake de Flora- en faunawet zie de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het ministerie van Economische Zaken: mijn.rvo.nl.

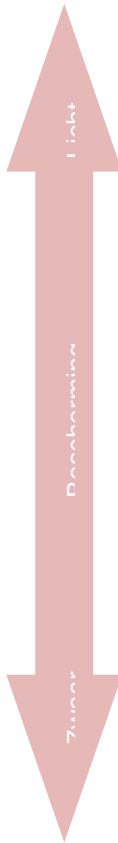
Bescherming planten en dieren

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). De wet beschermt:

- enkele vaatplanten;
- bijna alle zoogdieren;
- alle vogels;
- alle reptielen;
- alle amfibieën;
- enkele vissen;
- enkele ongewervelde (insecten en weekdieren).

Deze soorten zijn verdeeld in vijf beschermingsniveau's:

- licht beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet);
- middelmatig beschermde soorten (tabel 2 van de Flora- en faunawet);
- zwaar beschermde soorten (tabel 3 van de Flora- en faunawet);
- vogels;
- vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd.

	Bestendig beheer	Ruimtelijke ontwikkeling
Niet beschermde soorten	Zorgplicht	Zorgplicht
Soorten van tabel 1 Lichtste beschermingsregime algemene soorten	Vrijstelling Wel zorgplicht	Vrijstelling Wel zorgplicht
Soorten van tabel 2 Middelste beschermingsregime overige soorten	Gedragcode of Ontheffing	Gedragcode of Ontheffing
Vogels	Gedragcode (of Ontheffing)	Gedragcode (of Ontheffing)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Gedragcode of Ontheffing	Ontheffing
Soorten van tabel 3 Zwaarste beschermingsregime Bijlage 1 AMvB Bijlage IV Habitatrichtlijn	Gedragcode of Ontheffing	Ontheffing

Afbeelding 3. Overzicht mogelijke instrumenten om de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te overtreden bij activiteiten. De tabellen in dit overzicht verwijzen naar de verschillende tabellen in de Flora- en faunawet.

Verbodswet

De Flora- en faunawet is - in tegenstelling tot vele andere wetten - een verbodswet en geen gebodswet. Overtreding van de Flora- en faunawet is een economisch delict waarbij op basis van 'strafrecht' boetes worden gegeven en/of vervolging optreedt. Ook kan op basis van bestuursrecht bestuursdwang worden opgelegd. Personen worden individueel aansprakelijk gesteld en eventuele opdrachtgevers kunnen te maken krijgen met aansprakelijkheid en vervolgschade.

De verboden moeten ervoor zorgen dat in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- plukken, vangen en doden;
- verstoren;
- vernielen van leefgebied, nesten en hollen;
- weghalen van eieren;
- bezit en handel.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig of u werkt conform een gedragscode.

Afbeelding 3 geeft aan bij welke activiteiten welke instrumenten beschikbaar zijn.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. De mens moet daar zorgvuldig mee omgaan. Daarom is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Dat betekent dat iedereen naar redelijkheid nadelige effecten:

- moet voorkomen;
- moet beperken;
- ongedaan moet maken.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland hebben verscheidene natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij zijn 2 soorten te onderscheiden:

- A. Natura 2000-gebieden
- B. Beschermde natuurmonumenten

Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Beschermde Natuurmonumenten

Al onder de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van Staats- en Beschermde Natuurmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt het onderscheid tussen Staats- en Beschermde Natuurmonumenten, beide worden nu Beschermde Natuurmonumenten genoemd. Daarnaast komen die (delen van) Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden te vervallen. De instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied zullen wel mede betrekking hebben op de waarden die beschermd werden door het Natuurmonument. In totaal blijven 63 Beschermde Natuurmonumenten bestaan.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen. Maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Gevolgen plangebied

Het plangebied ligt nabij het Natura 200-gebied Veluwe, in hoofdstuk 6 zal een beknopte toetsing uitgevoerd worden.

3.3 Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de NNN/EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de NNN/EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen noodzakelijk) een NNN/EHS-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Het plangebied en omliggende gebied grenst aan de NNN/EHS. Met de voorgenomen werkzaamheden worden echter geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS significant aantasten. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.4 Rode lijst

De Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. Een

vermelding op een Rode Lijst geeft dus een indicatie over hoe het een soort vergaat, het is geen indicatie over de zeldzaamheid. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de staatssecretaris van het Ministerie van Economische Zaken. In totaal zijn 18 Rode Lijsten aanwezig waarop 3363 soorten zijn vermeld. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Flora- en faunawet. Binnen deze rapportage wordt alleen ingegaan op soorten die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet en worden Rode Lijst-soorten niet aangehaald.

3.5 Nieuwe Wet Natuurbescherming

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet gaan in 2017 op in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Naast een wijziging van het bevoegd gezag van het rijk naar de diverse provincies betekent dit ook een meer rechtstreekse doorvertaling en interpretatie van de Europese richtlijnen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast worden uitgebreidere lijsten met beschermde soorten gehanteerd. Meer dan in de huidige Flora- en faunawet moet in de nieuwe natuurwet inzicht worden gegeven in het voorkomen en de verspreiding van beschermde soorten op populatieniveau, zodat de effecten van voorgenomen ontwikkelingen en activiteiten kunnen worden getoetst aan de (gunstige) staat van instandhouding (GSvl) van de betreffende soorten. Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort moet de GSvl worden getoetst op lokaal, regionaal of landelijk niveau.

Op 15 december 2015 is de wet in de Eerste Kamer aangenomen. In 2017 zal de wet in werking treden. Om wel alvast een voorschot te nemen op de wijzigingen in de wet, worden in voorliggende toetsing ook de uitbreidingen van de beschermde soorten meegenomen en wordt de GSvl toegelicht van soorten die worden aangetast door de ontwikkeling.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie.

Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Daarnaast is gebruik gemaakt van de verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren. Het is de meest complete natuurdatabank van Nederland door een bundeling van meer dan 100 verschillende databanken. De databank bevat uitsluitend gevalideerde gegevens, gevalideerd door de (voormalige) Gegevensautoriteit Natuur (GAN). De NDFF is gevuld met gegevens uit databanken van verschillende organisaties die deze gegevens op professionele wijze verzamelen (zoals SOVON Vogelonderzoek Nederland, de Zoogdiervereniging en De Vlinderstichting). Ook de gegevens van verschillende gemeenten, waterschappen, provincies en terrein behorende organisaties zijn toegevoegd. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen die via de invoerportalen binnenkomen. Op dit moment bevat de NDFF ongeveer 100 miljoen waarnemingen.

Natura 2000-gebied

Op basis van een bureauonderzoek zijn inschattingen gemaakt de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Daarbij is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale informatie. Een volledige lijst van de geraadpleegde bronnen is opgenomen in de literatuurlijst.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is op 15 november 2016 overdag door Vincent de Lenne uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

Kader – ecologisch deskundige

Bron: RVO / Ministerie van Economische Zaken

Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of*
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of*
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of*
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of*
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.*

5

BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. Tevens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten en (korst)mossen

Voorkomen en functie

Uit de heidegebieden ten noorden en oosten van het plangebied zijn matig beschermde plantensoorten als beenbreek, klokjesgentiaan, kleine en ronde zonnedaauw bekend. Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien de periode van het jaar (winter) lag dit ook niet in de verwachting. Derhalve is een deskundigenbeoordeling van de potentiële aanwezigheid van beschermde planten in het plangebied uitgevoerd op basis van een biotoopanalyse. De bermen langs de provinciale weg zijn matig voedselrijk met soorten als duizendblad, smalle weegbree, witbol, scherpe boterbloem, reigersbek en veldzuring. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen.

Onder de nieuwe Wet Natuurbescherming zijn ook diverse soorten (korst)mossen en wolfsklauwen beschermd. Geen van deze soorten worden echter in het plangebied verwacht, de soorten komen nagenoeg uitsluitend voor in natuurgebieden.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen strikt beschermde plantensoorten aangetroffen, deze worden ook niet verwacht. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor flora niet noodzakelijk.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen:

gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook franjestaart, bosvleermuis en baardvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen o.a. de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouwbewonende en/of boombewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boombewonend en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

De bebouwing langs het tracé kan een functie hebben voor gebouwbewonende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. In deze bebouwing zijn diverse verblijfplaatsmogelijkheden in de spouwmuur onder pannen en achter plaat- en gevelbetimmering.

De opgaande bomen langs het tracé bestaan voornamelijk uit beuken en zomereiken waarvan enkele forse exemplaren aanwezig zijn, en enkele exemplaren holtes hebben die als verblijfplaats voor vleermuizen gebruikt kunnen worden (beukenbosje ter hoogte van Meervelderweg/Buurtweg). De te kappen bomen bestaan uit enkele beuken, zomereiken en lage beplanting ter hoogte van het tuincentrum aan de zuidkant van het tracé. In deze bomen zijn géén geschikt holten aangetroffen die als verblijfplaats kunnen dienen voor vleermuizen. In de te kappen beuken in de paardenweide ten noorden van het Rechterwegje zijn enkele oppervlakkige holten aangetroffen in oude snoeiwonden, deze zijn echter niet voldoende ingerot om als verblijfplaats voor vleermuizen te dienen.

Foerageergebied en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen

onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Kader - vleermuisvliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In het kleinschalige landschap langs het tracé in met name het zuidelijke deel van het plangebied zijn veel geschikte foerageermogelijkheden voor vleermuizen aanwezig. Mogelijk wordt de beplanting langs het westelijk deel van het plangebied als vliegroute gebruikt. Langs deze beplanting liggen veel erven die als potentiële verblijfplaatsen kunnen dienen. Tevens sluit deze beplanting aan op het bosgebied van de Veluwe waar veel foerageergebied aanwezig is.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dient te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Met de voorgenomen ontwikkeling worden geen negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht. In de te kappen bomen zijn geen verblijfplaatsmogelijkheden aangetroffen. Enkele beuken met holten die mogelijk wel als verblijfplaatsmogelijkheid kunnen dienen, liggen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden en blijven gehandhaafd. Het plangebied heeft waarschijnlijk een functie als foerageergebied voor vleermuizen. De ontwikkeling zal geen significante invloed hebben op de geschiktheid van het plangebied voor vleermuizen. Het foerageergebied blijft grotendeels gehandhaafd, tevens is er ruim voldoende alternatief. Ook de mogelijke vliegroute aan de westkant van het plangebied blijft gehandhaafd. Het is daarbij wel van belang dat de verlichting in het plangebied niet toeneemt. Dit kan met enkele simpele maatregelen:

- niet uitstralende armaturen;
- plaatsen van afschermende beplanting;
- voorkomen van verlichting van boomkronen;
- tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan).

Bij een significante toename van verlichting wordt geadviseerd om het uiteindelijke verlichtingsplan voor te leggen aan een ecologisch deskundige om te garanderen dat er geen negatieve effecten op vleermuizen zijn.

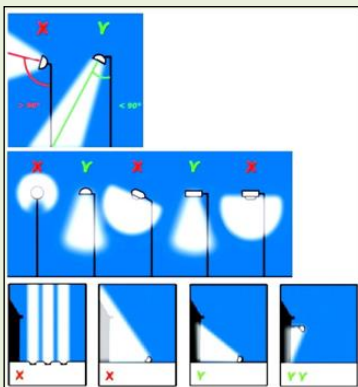
Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet noodzakelijk, mits rekening wordt gehouden met verlichting.

Kader – Verlichting

Een aantal nachttactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Afbeelding 4. Voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Het is aannemelijk dat het plangebied en de nabije omgeving onderdeel uitmaakt van het leefgebied van grondgebonden zoogdieren waaronder egel, haas, ree, kleine marterachtigen, mol en algemene (spits) muizensoorten, allen tabel 1 soorten uit de Flora- en faunawet. Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn) gebruiken het plangebied mogelijk als onderdeel van het leefgebied als foerageergebied. In de omgeving is veel geschikt foerageergebied voorhanden op erven, bosjes en bomenrijen.

In de omgeving van het plangebied (de bosgebieden rondom het plangebied) is tevens het voorkomen van eekhoorn, steenmarter (beiden tabel 2 – soorten Flora- en faunawet) en das en boommarter (allen tabel 3-soorten Flora- en faunawet) bekend (NDFF, 2016). In de beplanting langs het tracé zijn geen verblijfplaatsen of verblijfplaatmogelijkheden voor

steenmarter, eekhoorn en boomarter aangetroffen. Burchten van das zijn niet aanwezig ter hoogte van het plangebied.

Door het ontbreken van (mogelijkheden voor) vaste- rust en verblijfplaatsen in het plangebied en het grote aanbod aan alternatief (geschikter) leefgebied in de omgeving maakt het plangebied geen onderdeel uit van essentieel leefgebied van deze soorten.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is voor deze soorten daarom niet noodzakelijk.

Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel), welke nu onder tabel 1-soorten Flora- en faunawet vallen, krijgen in de nieuwe Wet Natuurbescherming in de provincie Gelderland een strenger beschermingsregime waardoor de vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen niet meer geldt. Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van deze soorten. Er is echter voldoende alternatief en vooral geschikter leefgebied voorhanden in de omgeving van het plangebied. Door de voorgenomen ontwikkeling verdwijnt daardoor geen essentieel leefgebied of vaste rust- en verblijfplaatsen.

Voor de eekhoorn, steenmarter (tabel 2-soorten Flora- en faunawet), das en boomarter (tabel 3-soorten Flora- en faunawet) zijn geen verblijfplaatsen aanwezig ter hoogte van het plangebied. Het plangebied maakt mogelijk wel onderdeel uit van het leefgebied van deze soorten. Indien dit het geval zal zijn gaat het om summier leefgebied, de omliggende bosgebieden zijn veel geschikter voor deze soorten. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van essentieel leefgebied van de genoemde soorten door de grote hoeveelheid (geschikter) leefgebied in de omgeving van het plangebied. Tevens gaat het slechts om een kleinschalige ontwikkeling en blijft het gebied ook na de realisatie van de werkzaamheden geschikt als leefgebied. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort op een gelijke wijze beschermd in de Flora- en faunawet. Beleidsmatig heeft het Ministerie van Economische Zaken een onderverdeling gemaakt, gericht op de mate van verantwoording en afstemming van werkzaamheden versus het behoud van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit betreft:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten
- Overige broedvogels

Bij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden kunnen nesten van overige vogels soms ook jaarrond beschermd zijn. Dit is met name aan de orde bij grote ontwikkelingen of zeer bijzondere locaties. In de regel is dit niet aan de orde en zijn de nesten van de vogels alleen beschermd als ze in gebruik zijn.

Voorkomen en functie

Broedvogels

Door de combinatie van de kleinschalige erven met veel oudere houtwallen en bosjes zijn met name erfvogels en bos en struweelvogels als holenduif, huismus, putter, vink, kerkuil, steenuil, spreeuw, boerenwaluw, boomklever, bonte vliegenvanger, gekraagde roodstaart, houtduif, merel, koolmees, grote bonte specht, groene specht en boomkruiper aangetroffen dan wel bekend uit de NDFF.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Op verschillende erven langs het tracé zijn huismussen aangetroffen. Ook zijn kerkuil en steenuil bekend van een erf langs het tracé. Kerkuil en in mindere mate steenuil jagen mogelijk ook in de bermen naast het tracé. Naast deze genoemde soorten vormt het tracé en aanliggende gronden een onderdeel van het territorium van roofvogels met een groot territorium als havik, buizerd en eventueel wespandief, ransuil en sperwer.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nestlocaties het gehele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. Mogelijk maakt het plangebied onderdeel uit van het leefgebied van huismus, kerkuil, steenuil, havik, sperwer, ransuil, wespandief en buizerd. Voor deze soorten geldt dat er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn in de te kappen bomen, tevens blijft het plangebied geschikt als foerageergebied. Negatieve effecten worden niet verwacht.

Overige broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Conclusie: Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met nesten van vogels.

5.4 Amfibieën en reptielen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Langs het tracé zijn weinig geschikte waterelementen aanwezig voor amfibieën. Enkele aanliggende sloten stonden droog of waren slechts beperkt watervoerende, deze staan naar verwachting een groot deel van het jaar droog. Eventueel kan een aantal algemene soorten zoals bruine kikker en gewone pad het plangebied gebruiken als landbiotoop. Strikt beschermde amfibieënsoorten worden niet verwacht in het plangebied vanwege het ongeschikte habitat voor deze soorten. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van strikt beschermde amfibieën rondom het plangebied.

Reptielen

Beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden. Uit de ruimere omgeving op de heidevelden van de Veluwe zijn wel reptielensoorten als gladde slang, hazelworm, adder, zandhagedis en levendbarende hagedis bekend. Deze worden gezien het ontbreken van geschikt biotoop en het huidige verspreidingsgebied echter niet in het plangebied verwacht.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor amfibieën en reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Vissen

Voorkomen en functie

In het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen (sloten, poelen, enz.) aanwezig. De aanwezige sloten langs het tracé staan een groot deel van het jaar droog. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen.

Effecten en ontheffing

Er worden geen effecten op beschermde vissen verwacht. Een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde vissen niet noodzakelijk. Wel dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

5.6 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie

Ter hoogte van de omliggende heidevelden zijn grote populaties van heideblauwtje (tabel 3) aanwezig (NDFF). Gezien het voorkeursbiotoop wordt deze soort echter niet ter hoogte van het plangebied verwacht. Een beschermde soort die binnen het plangebied voor kan komen is vliegend hert. Deze soort komt verspreid voor op de Veluwe, ter hoogte van het tracé zijn geen recente waarnemingen bekend, maar in de directe omgeving zijn wel waarnemingen van de soort bekend.

Vliegend hert gebruikt met name zomereiken als voedselbron waar ze door gaten in de schors te maken de sapstromen oplikken. Larven eten van vermolmd, vochtig hout en zijn daarbij afhankelijk van voldoende dood hout. Vrijwel altijd gaat het hierbij om eiken (zomereik). Aangezien de ontwikkeling van larven 4 tot 8 jaar duurt, is de soort met name gevoelig tijdens de ontwikkelingsfase. Voldoende dood hout is dan ook van groot belang voor deze soort.

Overige beschermde soorten ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren) worden op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht.

Effecten en ontheffing

Het is niet geheel uit te sluiten dat de bomen langs het tracé onderdeel uitmaken van het leefgebied van vliegend hert. Er wordt echter niet verwacht dat de te kappen bomen gebruikt worden als voortplantingsbomen van larven van vliegend hert. Vermolmd, dood hout is niet aanwezig. Met de kap van de bomen worden geen negatieve effecten op vliegend hert verwacht. Er worden geen effecten op beschermde soorten ongewervelden verwacht. Een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6

BESCHERMDE GEBIEDEN – NATURA 2000

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de mogelijke effecten van de ontwikkeling op de relevante Natura 2000-gebieden.

6.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied wordt omringd door het Natura 2000-gebied Veluwe. Het gebied is aangewezen als een Habitatrichtlijn en vogelrichtlijngebied. Binnen het aanwijzingsbesluit van dit gebied zijn voor 18 habitattypen, 7 habitatsoorten en 10 broedvogelsoorten instandhoudingsdoelen vastgelegd. Het gebied is aangewezen vanwege de hoge natuurwaarden. Bij Kootwijk bevindt zich één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (o.a. Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

Algemene instandhoudingsdoelen

Voor Natura 2000-gebieden is een aantal algemene instandhoudingsdoelen geformuleerd:

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

6.2 Instandhoudingsdoelen Veluwe

De kernopgaven bestaan uit:

- Verbetering waterkwaliteit en morfodynamiek, inclusief toestroom van grondwater, t.b.v. beken en riviertjes met waterplanten (waterranonkels) H3260_A en soorten als drijvende waterweegbree H1831.
- Kwaliteitsverbetering van zure vennen H3160.
- Kwaliteitsverbetering van actieve hoogvenen (heideveentjes) *H7110B in heideterreinen en bossen.
- Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.
- Verbinden heide- en stuifzandencomplexen met oog op fauna.
- Vergroting areaal gevarieerde zandverstuivingen H2330 met overgangen naar droge heiden en open bossen: Veluwe (57), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131), Drents-Friese Wold & Leggelderveld (27). Mede als leefgebied van de draaihals A233, tapuit A277, duinpieper A255 en nachtzwaluw A224.
- Behoud areaal oude eikenbossen (H9190, m.n. strubbebossen) en verbeteren kwaliteit, ook als habitat voor vliegend hert H1083.

Kernopgaven (2)						
Kernopgaven (1)						
Doelstelling kwaliteit						
Doelstelling oppervlakte						
Landelijke staat van instandhouding						
Habitattypen						
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei	--	>	>	6.08	6.09	
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	-	=	=	6.08	6.09	
H2330 - Zandverstuivingen	--	>	>	6.08	6.09	
H3130 - Zwakgebufferde vennen	-	=	=			
H3160 - Zure vennen	-	=	>	6.03,W		
H3260A - Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	-	>	>	5.01,W		
H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	>	6.09		
H4030 - Droge heiden	--	>	>	6.08	6.09	
H5130 - Jeneverbesstruwelen	-	=	>	6.09		
H6230 - *Heischrale graslanden	--	>	>	6.09		
H6410 - Blauwgraslanden	--	>	>			
H7110B - *Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	>	>	6.04,W		
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	=	=			
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	>	>			
H7230 - Kalkmoerassen	--	=	=			
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst	-	>	>			
H9190 - Oude eikenbossen	-	>	>	6.13		
H91E0C - *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	>			

Afbeelding 5. Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende habitattypen. (www.synbiosys.alterra.nl).

Kernopgaven (3)					
Kernopgaven (2)					
Kernopgaven (1)					
Doelstelling populatie			↓		
Doelstelling kwaliteit leefgebied			↓		
Doelstelling omvang leefgebied			↓		
Landelijke staat van instandhouding			↓		
Habitatsoorten			↓		
H1042 - Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>	
H1083 - Vliegend hert	-	>	>	>	6.13
H1096 - Beekprik	--	>	>	>	
H1163 - Rivierdonderpad	-	>	=	>	
H1166 - Kamsalamander	-	=	=	=	
H1318 - Meervleermuis	-	=	=	=	
H1831 - Drijvende waterweegbree	-	=	=	=	5.01, W

Afbeelding 6. Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende habitatsoorten.

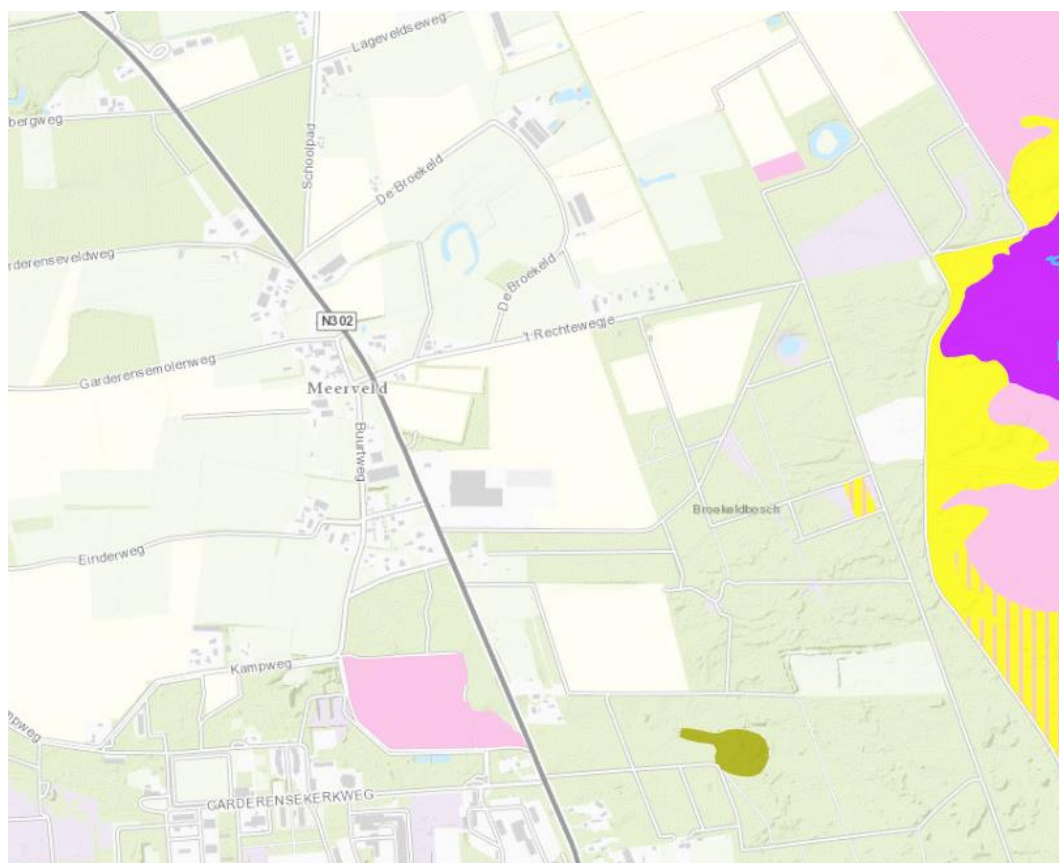
Kernopgaven (2)					
Kernopgaven (1)					
Omvang populatie (indicatief t.b.v. draagkracht leefgebied)				↓	
Doelstelling kwaliteit leefgebied				↓	
Doelstelling omvang leefgebied				↓	
Landelijke staat van instandhouding				↓	
Broedvogelsoorten				↓	
A072 - Wespandief	+	=	=	100	
A224 - Nachtzwaluw	-	=	=	610	6.08 6.12
A229 - IJsvogel	+	=	=	30	
A233 - Draaihals	--	>	>	(her) vestiging	6.08 6.12
A236 - Zwarte Specht	+	=	=	400	
A246 - Boomleeuwerik	+	=	=	2400	
A255 - Duinpieper	--	>	>	(her) vestiging	6.08 6.12
A276 - Roodborsttapuit	+	=	=	1100	
A277 - Tapuit	--	>	>	100	6.08 6.12
A338 - Grauwe Klauwier	--	>	>	40	

Afbeelding 7. Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende broedvogelsoorten.

6.3 Habitats en habitatsoorten

6.3.1 Habitattypen

Het gebied de Veluwe is begrensd voor 18 habitattypen, waarbij het habitatype Droge heiden (H4030), Oude eikenbossen (H9190) Zandverstuivingen (H2330), Stuifzanden met struikhei (H2310) en Vochtige heiden (H4010A) in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het gaat hierbij om afstanden van 400 tot 800 meter van het tracé. Het habitatype droge heide aan de zuidkant van het tracé ligt op een afstand van ongeveer 200 meter.

Afbeelding 8. Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende broedvogelsoorten.

6.3.2 Habitatsoorten

De Veluwe is begrensd voor een zevental habitatsoorten; gevlekte witsnuitlibel, vliegend hert, beekprik, rivierdonderpad, kamsalamander, meervleermuis en drijvende waterweegbree. Het gaat met uitzondering van vliegend hert om aan watergebonden soorten. Aanwezigheid van deze soorten binnen het plangebied en directe omgeving kan met uitzondering van vliegend hert worden uitgesloten. Aanwezigheid van deze soorten met uitzondering van vliegend hert is in de directe omgeving en daarmee binnen de directe invloedssfeer van het plangebied is zeer onwaarschijnlijk, omdat geschikte leefgebieden (waterelementen) ontbreken. Samengevat wordt geconcludeerd dat in en direct rond het plangebied alleen vliegend hert voor kan komen.

6.3.3 Broedvogels

Met betrekking tot broedvogels is een tiental broedvogelsoorten aangewezen. Wespandief, zwarte specht, nachtzwaluw, tapuit, duinpieper, roodborsttapuit, grauwe klauwier, boomleeuwerik, ijsvogel en draaihal. Hiervan zijn tapuit, duinpieper, nachtzwaluw, roodborsttapuit, grauwe klauwier en boomleeuwerik gebonden aan (open) heideterreinen of stuifzandgebieden, of de overgang van bos naar open terrein (grauwe klauwier). Deze soorten komen voor in de open stuifzandgebieden en heidevelden op ruime afstand van het plangebied. Ijsvogel is gebonden aan water, deze soort wordt dan ook niet in het plangebied of de nabije omgeving verwacht.

Zwarte specht, wespandief en draaihal zijn bossoorten die met name in oudere (gemengde) bosopstanden voorkomen. Draaihal is zeer zeldzaam in Nederland en komt nog maar op een paar locaties op de Veluwe voor (NDFF). Deze locaties bevinden zich op ruime afstand van het plangebied. Wespandief en zwarte specht zijn soorten die in de grotere gemengde bosopstanden van de Veluwe broeden. Geschikt broedbiotoop is nabij het plangebied niet aanwezig, wel kan het plangebied onderdeel vormen van het territorium van beide soorten. Beide soorten hebben een zeer groot territorium.

Kader – Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om uitstoot van ammoniak uit de veehouderij of emissies van wegverkeer.

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Stuifzandheiden met struikhei	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zandverstuivingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwakgebufferde vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zure vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beken en rivieren met waterplanten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Droge heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Jeneverbesstruwelen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Heischrale graslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Actieve hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Pioniervegetaties met snavelbiezen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kalkmoerassen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beuken-eikenbossen met hulst	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Oude eikenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen																		
Beekprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Drijvende waterweegbree	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gevlekte witsnuitlibel	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kamsalamander	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vliegend hert	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Boomleeuwerik (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Draaihals (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Duinpieper (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Klauwier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
IJsvogel (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Nachtzwaluw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roodborsttapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Tapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wespendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte Specht (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Afbeelding 2. Effectenindicator; overzicht van mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden (www.synbiosys.alterra.nl).

6.4 Effecten

In dit hoofdstuk worden per habitattype, habitatsoort en broedvogels de effecten beschreven van de ingreep.

6.4.1 Habitattypen

Een groot aantal effecten op habitattypen is bij voorbaat al uit te sluiten. De ontwikkeling is gelegen buiten het Natura 2000-gebied. Het habitattype droge heide ligt op 200 meter afstand van het plangebied. De overige habitattypen liggen op dusdanig grote afstand dat negatieve effecten door de kleinschalige ontwikkeling op voorbaat uit te sluiten zijn.

Droge heide is met name gevoelig voor vernatting, verzuring, vermesting en verzilting. De voorgenomen werkzaamheden zullen niet leiden tot vernatting, verzuring of verzilting van het droge heideveld. Tijdens de aanleg zal er wel enig werkverkeer in het gebied aanwezig zijn. Echter dit zal niet leiden tot een significante toename van vermesting. De huidige verkeersbewegingen zijn vele malen hoger dan de uitstoot tijdens de aanlegfase. Na de realisatie wordt een maximale stijging van circa 1% van het aantal verkeersbewegingen verwacht. Significante negatieve effecten op aangewezen habitattypen worden niet verwacht.

6.4.2 Habitatsoorten

Van de aangewezen habitatsoorten kan vliegend hert in de nabije omgeving van het plangebied voorkomen. Uit de ruimere omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van deze soort. Recente waarnemingen rond het plangebied ontbreken. Hoewel een enkel individu niet uitgesloten kan worden, is het niet aannemelijk dat vliegend hert voorkomt op of rond het plangebied. Daarnaast wordt niet verwacht dat de te kappen bomen een belangrijke functie voor vliegend hert hebben (geen dood hout of bloedende eiken).

6.4.3 Broedvogels

Zwarte specht en wespandief zijn bekend van de ruimere omgeving. Hoewel geen directe broedlocaties uit de omgeving bekend zijn kan verstoring door werkzaamheden in het broedseizoen niet geheel uitgesloten worden. Dit kan echter gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd worden, worden er geen negatieve effecten op broedvogels verwacht.

6.5 Conclusies

Op basis van de voorgaande paragrafen wordt geconcludeerd dat met de voorgenomen ontwikkelingen geen negatieve effecten worden verwacht op de begrensde natuurwaarden binnen het Natura 2000-gebied Veluwe. Met de reconstructiewerkzaamheden worden geen significante effecten op aangewezen habitattypen, broedvogelsoorten of habitatsoorten verwacht. Wel dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden om verstoring van broedvogels te voorkomen.

7

CONCLUSIE EN VERVOLG

Op basis van deze quickscan wordt geconstateerd dat het plangebied een potentiële habitat biedt voor een aantal beschermde soorten. Hoewel er geen gerichte veldinventarisatie heeft plaatsgevonden, is op basis van de beschikbare literatuurgegevens en een veldbezoek vastgesteld dat het terrein mogelijk van belang is voor enkele licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) en voor strikter beschermde broedvogels, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren en vliegend hert. Met de ontwikkeling worden echter geen negatieve effecten op deze soortgroepen verwacht, mits rekening wordt gehouden met het broedseizoen. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van deze resultaten.

Op basis van deze quickscan wordt geen toetsing van de effecten van de ontwikkeling op de Ecologische Hoofdstructuur noodzakelijk geacht. Ten aanzien van de NB-wet wordt geconcludeerd dat met de voorgenomen ontwikkelingen geen negatieve effecten worden verwacht op de begrensde natuurwaarden binnen het Natura 2000-gebied Veluwe. Met de reconstructiewerkzaamheden worden geen significante effecten op aangewezen habitattypen, broedvogelsoorten of habitatsoorten verwacht. Wel dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden om verstoring van broedvogels te voorkomen.

7.1 Rekening houden met vogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden.

Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Indien toch in het broedseizoen door gewerkt of gestart wordt, moet vóór het broedseizoen (uiterlijk in februari) contact gelegd worden met de begeleidende ecoloog. In samenspraak met de ecoloog moeten eventuele nadere acties bepaald worden, zoals vroegtijdig kappen van bomen, of maaien van beplanting.

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

7.2 Zorgplicht en zorgvuldig handelen

In het kader van de zorgplicht zijn de volgende maatregelen noodzakelijk:

- Tijdens de uitvoering dient men bijvoorbeeld alert te zijn op aanwezigheid van fauna en deze, indien noodzakelijk, te verplaatsen.
- Bij onvoorziene situaties dient daarnaast contact opgenomen te worden met een ter zake kundige.
- De breedte van de transportwegen wordt zo beperkt mogelijk gehouden, opdat zo min mogelijk ecologische waarden worden aangetast.

7.3 Uitvoerbaarheid van de plannen

Wanneer er sprake is van een bestemmingsplan procedure moet aannemelijk gemaakt worden dat de plannen uitvoerbaar zijn. Mits rekening gehouden wordt met de voorgenoemde maatregelen en werkwijze is geen overtreding van de natuurwetten aan de orde. Vanuit de eisen van de natuurbescherming is het plan derhalve uitvoerbaar.

7.4 Mogelijk tijdelijk wel ontheffing nodig door nieuwe Wet Natuurbescherming

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Natuurbescherming medio 2017 zal in eerste instantie voor alle beschermde soorten een ontheffingsplicht gelden. Dus ook voor algemene soorten zoals konijn of gewone pad. Vrijstellingsregelingen dienen door de provincies zelf te worden opgesteld (vergelijkbaar met de huidige Tabel 1, 2 en 3). Verwacht wordt dat de provincies snel na inwerkingtreding van de wet vrijstellingsregelingen zullen hebben vastgesteld. Mogelijk dat daarbij echter wel gedurende een korte periode voor alle soorten een ontheffing nodig is. Een ontheffing voor deze zeer algemene soorten (zoals gewone pad) wordt echter voor ruimtelijke ontwikkelingen naar verwachting makkelijk verleend. Daarvoor zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.

7.5 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels):

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Tabel 1 Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied. Zie bijlage 1 voor een toelichting ten aanzien van de zorgplicht

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Leefgebied	Tijdelijke aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
1	Algemene amfibieën	Leefgebied en voortplantingsbiotoop	Tijdelijke aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
2	Steenmarter en Eekhoorn	Mogelijk onderdeel van leefgebied	Marginale afname foerageergebied	Nee	Zorgplicht
3	Das en boomarter	Mogelijk onderdeel van leefgebied	Marginale afname foerageergebied	Nee	Zorgplicht
2	Vliegend hert	Mogelijk leefgebied	Geen, leefgebied blijft behouden	Nee	Zorgplicht
3	Vleermuizen	Mogelijk onderdeel foerageergebied en vliegroute	Geen, foerageergebied en vliegroute blijven behouden	Geen, mits	Rekening houden met verlichting
V	Vogels	Broedlocatie	Mogelijke verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
Vjaarrond	Vogels vaste broedlocaties	Onderdeel leefgebied	Geen	Nee	Zorgplicht

LITERATUURLIJST

- Bergmans, W. en A. Zuiderwijk (1986). *Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun Bedreiging*. Utrecht: KNNV.
- Nie H.W. de (1996). *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. Media Publishing, Doetinchem.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: KNNV.
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*. SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004). *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Limpens, H., P. Twisk & G. Veenbaas (2004). *Met vleermuizen overweg. Brochure over vleermuizen en de wijze waarop bij planning, aanleg, reconstructie en beheer van wegen praktische invullingen kan worden gegeven aan de wettelijke zorgplicht voor vleermuizen*. Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft / Zoogdiervereniging, Arnhem.
- Vogel R.L., Bouwma I., Koese B., Kranenbarg J., La Haye M., Odé B., Sierdsema H., Sparrius L., Verburg P. & Zollinger R. (2013). *Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn*. Sovon-rapport 2013.015. Sovon, Nijmegen.

Natura 2000: - www.synbiosys.alterra.nl/natura2000
- http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_natura2000

Soortinformatie: - www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.libellennet.nl

Waarnemingen: - www.telmee.nl
- ndff-ecogrid.nl

BIJLAGE 1 INRICHTINGSSCHETS

